

Time: 3 Hours

Marks: 100

N. B. : 1. Attempt all questions.

2. All questions carry equal marks.

Q. 1. Write any **one** of the following questions. **20**

A. Explain the Meaning and Nature of History.

OR

B. Analyze the relationship of History and Auxiliary Sciences.

Q.2. Write any **one** of the following questions. **20**

A. State the nature and types of sources of History.

OR

B. Highlight on the Archival Sources.

Q. 3. Write any **one** of the following questions. **20**

A. Describe the methods of data collection in historical research.

OR

B. Evaluate the sources of Interpretation and Generalization in the Historical Research.

Q. 4. Write any **one** of the following questions. **20**

A. Discuss the literary sources of Ancient Indian History.

OR

B. Comment on the sources of History of Medieval India.

Q. 5. Write notes on **any two** of the following. **20**

A) Importance of History

B) External Criticism

C) Footnotes

D) Sources of Contemporary Indian History

मराठी रुपांतर

वेळ: ३ तास

गुण: १००

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य .

२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.१. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

२०

अ. इतिहासाचा अर्थ सांगून स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

ब. इतिहास आणि सहाय्यकारी शास्त्रांच्या संबंधांचे विश्लेषण करा.

प्र.२. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

२०

अ. इतिहासाच्या साधनांचे स्वरूप आणि प्रकार सांगा.

किंवा

ब. पुराभिलेखीय साधनांवर प्रकाश टाका.

प्र.३. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

२०

अ. इतिहास संशोधनातील तथ्य संकलनाच्या पद्धतींचे वर्णन करा.

किंवा

ब. इतिहास संशोधनातील साधनांचे विश्लेषण आणि सामान्यीकरणाचे मूल्यमापन करा.

प्र. ४. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

२०

अ. प्राचीन भारताच्या इतिहासाच्या वांडमयीन साधनांची चर्चा करा.

किंवा

ब. मध्ययुगीन भारताच्या इतिहासाच्या साधनांवर भाष्य करा.

प्र. ५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.

२०

अ) इतिहासाचे महत्व

ब) बहिरंग परीक्षण

क) तळटीपा

ड) समकालीन भारताच्या इतिहासाची साधने